

העם

מי יכול לבער?

ההפחה ביפו הפקיד שכל איש ואשה נער וזקן, יביא שלוש פונט ונקטו ארבה האביזם מהארץ ופשוטו הונט ולקטו והביאו, ומי שאסף יותר מרכז לאחריהם, וגם הביצים מאספים, אבל מי יכול לבער מהארץ החזל הגדול הזה?

כך שאל העיתון הלבנון של ערב ראש חודש תמוז תרמ"א (1865), וכך שאלו מאות אלפי תושבי ישראל השבוע, כאשר הנחית עליהם הסבב אותה מכה ישנה וישנה של הארבה. החרדה שמילאה את לבבות תושבי הארץ הייתה אותה חרדה שרצבה על תושבי יפו לפי הטיה 87 שנה — רק שעות הלחמי במגפה השתנו.

הפעם לא יצאו התושבים לשדות, לאסוף שלושה פונט ארבה. רבבות מקלטי החרד והעמונים שירבו את הארבות משרד הרק לאות: אין נגוע בארבה או לגרשו. יש להרשות לו לנחות בכל מקום אשר יתרו לו, לסמן את המקום ולהודיע מיד למשטרה או למטה המלחמה בארבה — המחלקה להגנת הצומח של משרד החקלאות.

ששה ימים בדיוק לאחר שנחילי הארבה הראשונים נראו פולשים למדינה נכנס הד"ר רומי, הופיעו להלקות בשמי הערים והמושבות שאלב הארץ. משלושה מרכזים החלו נו"הרות הודעות על הלישה: בדרום (מגדל-גד — חוליקאת) בשרון (כפר-סבא — בית-נבאלה — פתחתקה) ובצפון (צפת). הארבה שנתח היה צהוב; במצב שלפני הטלה ביצים.

ביום הראשון לא יכלו אנשי משרד החקלאות לנקוט בכל פעולה הממטית: הרוח שהייתה זקנה שנסבה בעקבות החמסין לא אפשרה פיזור הסובין המורעל מן המטוסים מעל למקומות החניה של הארבה. אולם מחנות אלה לא היו כל סכנה מידית: דרושה להם חניה של יומיים עד אשר יטילו והנשקה (הגבולות מן החרים עליידי חתון מארך ואפור) את חסילים מתוך הביצות. כעבור שבוע עיים, תחיל המלחמה האמיתית. כי בעוד שהארבה המכונה אוכל כמויות עצירות, זולל החסיל פי שבע מנפחו מדי יום.

האורל מציפה לתוצאות מלחמה זו — מלחמה בין פוליניו שינימסור וחמלי או חממיס חקלאיים, המלחמה על מנת הירקות לה צייפה האורח משך כל חודשי החורף, ועל מנת הלחם היומית.

בטחון

עראק נגד קוניאק

שלוש שנים אחר שביתת הנשק הראשונה בין ישראל לאחת מארצות ערב (מצרים), נחתמה באי רודוס עדיין אין שלום רשמי בין ישראל לארצות השכנות. כל שקיים חריו שביתת הנשק שעל ביצועם מקפידים משקיפי או"ם יוצאי ארצות-הברית, צרפת ובלגיה. מדי פעם נקשרות ועדות שביתת ה"נשק (ארבע כסך הכל) עם מצרים, הירדן, סוריה והלבנון. תחת ראשותו של אחי"ם קציני או"ם, נדונו בעניינים משותפים בבעיות עליונות של הפסק ההספק והדדיות בהסתגנויות ופיצוץ בתי מגורים.

אין אירת הדיונים נוקשה במיוחד. קציני ישראל והארצות השכנות נוחים לעיתים קרובות בידידות הדדית. על אחת המסיבות האלה מספר עתונאי חוזי שווייצרי, וילי גובג'היים, שנכח ככתבו המיוחד של העולם הזה בעירובת מספר של ועדות שביתת הנשק ה"מישוריות:

נסענו משך בתיקה ביום ארבעה וזרנו עמק זרוע שדות פורחים ומוכתם כלניות אדומות ומרגניות צהובות-גוון, נזמנו דבר רים וציפין צפורים השרו תמנות שלום על השטח. לפתע היסט רביסרן נוסף, נציג צה"ל, את הגה הטנדר כדי לא לעלות על שפי הארבה הגדולות שהונחו בכביש ה"ועד שביתת הנשק הירדנית ורביסרן נו"טוף פסק: "בני המדבר האלה רצו שנעבור את מאתיים המטר האחרונים ברגל, לא בא חשבון."

נציגי הלגיון ואנשי או"ם חיכו במקום המיועד, שבו עיבדו וצופים בשמש שש"זפתם בחוסר רחמים. ליד הכביש עמד גיפ לבן של אותם, שתי מכוניות הומבר של

הלגיון. כשהופענו, כמו כולם, ישרו את מדיהם, השירו גבעולי עשב שדבקו במכני סיהם ופתחו ב"ברוכים הבאים!" דוילשוני, אנגלית וצרפתית. מאיישם הובאו שני כרים ושני הנציגים הראשיים סמכו עליהם את מרסקיהם כששאר חברי הועדה מסבים בחצי גורן, מי בשיבה מורחית ומי משתער על העשב הנאתו. רק אחד הירדנים, שהופיע, לחוסר מזל, במכנסי רכיבה ובמגפיים, נשאר עומד. כנראה כאבו ברכיו ממגע המגפיים.

אלף-רגליים. קומנדנט בובה, משקיף או"ם בלגי, שלף פנס גדל-ממדים, נתן אותה ליתחלת הדיונים. נציגה הראשי של הירדן, מיינור איסחאק, העביר את אצבעותיו בלבד, ריתו השחורה, פנה בשאלה לקצין הישראלי, רביסרן נוטוף: "יש לך תלונות כל שהן?" בעצם, שום דבר. רק שהייתי רוצה שנדון שנית בעניין ארבעה הסתגנויות של השבוע שעבר... האוירה הפכה עסקית יותר. הקצין ניסם מתחכמים ביניהם, נדים את ראשיהם במסקנות, מכוים את פניהם. קומנדנט בובה מרבה ברישום עובדות: "...שלוש פרות גנו" בות... 25 מסגרות של רשת השקאה... מס"תננים... עקבות אל הגבול..."

אלף-רגליים מטפס על גבעול עשב, צרצרים נותנים את קולם, מספר ירדנים נוספים, אנשי לגיון בכמיות אדומות וסגנוניות, התישב ליד הדגים. אלף-רגליים מצא את דרכו ל"חולצת קצין ישראלי ומטפס, כשהוא מגשש בזהירות במאות רגליו, על גבו של הקצין,

על חולצת הקצין הישראלי ומטפס על כתפיתו. הליוטנט הירדני חושף את שיניו בצ"חוק, מראה על החרק: "אתה, עומד לעלות בדרגה בזמן הקרוב," ומסיר את אלף-הרג"ליים. כולם צוחקים בלבבות, אך מרצינים מייד ומדברים על הברחת החשיש המבריחים מנצלים את שטח ישראל כאזור מעבר להב"רת החשיש. מחליטים על פגישה.

ואו בא החלק השני של המפגש הועדה, הח"ל המעניין יותר. כבר הצביע רביסרן נוטוף על רובה הסו"ס שלו, צר-הקוטר, שנשא עמו. ברובה הוא רוצה לתחר עם הירדנים על בקבוק קונאק. כנגד בקבוק קוניאק ישנן ארבעה מביאים את הרובים, חייל אחד מציב את המטרה. ואז מתחילה התחרות. מצב מיוחד במטרה. רביסרן ישראלי שוכב בשה, יורה, וכמה קציני וחילי הלגיון עומדים סביבו, צופים בעניין. אחד יורה הירדני. נציגי שני צבאות אויבים, שלחמו זה בזה עד חורמה לפני שלוש שנים בלבד, בקרב שלה. גם הקומנדנט בובה יורה. מייגור בלגי אחר, הנוכח במפגש, מחתר על תרו, אין הוא יר"רה, מתוך פרינציפ.

אחר כל סדרת ריות רצים, כילדים, למטה רה, וחקים ומונים את התוצאה. והתוצאה היא כפי שאמשר היה לצפות, תחת חסות האפיס: שני הצדדים הרחיחו פעם אחת, קוניאק פעם אחת, בשבוע הבא יוחלף בקבוק קוניאק כנגד בקבוק עראק. החום הפך כבד מנשוא. מחליטים לשוב

קדיעה למטרה בבית-גוברין.

"היא אוהבת אותי, או לא?"

הביתה. מלבד זאת עורר רעיון העראק צמ"און בגרונות. "שלום, להתראות, הביאי לי תמונה, אם היא הצליחה." הירדנים עולים למכוניותיהם. הישראליים פונים לטנדר שלי הם, עוקפים את האבנים שבכביש ונוסעים לתחנת הביקורת הצבאית הקרובה, מקום שמי ציבים מי לימון. כי עראק יהיה רק בשבוע הבא.

משטרה

חשוקרה ובשר-חיזי

השכסה הופסקה לסרוגין עליידי סילוין אור שבקע מן הרקור שסבב על חרשי של ראש המגדל. לרגע נשמע רישור חרשי של צבת וחוטי ברזל. שני קצות גדר התיל ה"דקרני נפלו על השלג. הדמויות התכופפו, החלו לזחול. לפתע נשמעה צעקה. "האלטו, האלטו" (עמוד, עמוד). הוזקרו שפך אור בהיר על צערי בלונדי ונערה דת-גיורה. הם לא עצרו, המשיכו לזחול. מכונית ירייה טיר"טרה. הנערה, ארושת הצעיר, נפלה על הש"ל. הצעיר רכז על גופה, הנערה לא נשמה.

כאשר הפציעו קרני השחר נפל יהודה קנת בן העשרים חסרה-הרה בסבך היצר הפולני שעל גבול גליציה. פעות אחדות לאחר מכן התעורר במפקדה הפרסיונית, סיפר את סיפורו, זכה בתעודת זהות על שם נוצרי: ריכרד פרשקובסקי. אך יהודה לא שהה זמן רב בקרב לוחמי היערות, כי כאשר החריף הסיכסוך בין האגף הקומוניסטי של המח"רת וצבא הגנרל אנדרס האנטר-קומוניסטי, הפכו היהודים לשער לזעזול של שני הצ"דים.

דדים. יהודה סמך על ניירותיו, התייצב ב"משרד הרישום הגרמני והתנדב" לעבודת פרך בגרמניה.

שנקפוטית מוס, גם בבית-החרושת ה"אירגן בבית-החרושת תא חבלה, שעל ב"יעילות כה גדולה עד אשר עוררה התפוקה לפי. שם התייצב בשמטרה, נמלט לבר"ל. את החישה במשטרה, סיפר: "באתי בטרנספורט של פולנים, ירדתי מהרכבת לשדות מים, הרכבת עזבה עם הניירות שלי, נשארתי בלי ניירות."

הספירו נמסר בתומות שלא השאירה ספק, זיכרה את בעליה בניירות חדשים, ש"סייעו לבריחה נוספת. הפעם, אל מעבר קוי צבאות בנות-הברית. הודיע יהודה למפקדה האמריקאית: "אני רוצה לנסוע לארץ-ישראל". תשובת המפקד האמריקאי: "אם אתה רוצה לנסוע לארץ-ישראל, סימן שאתה יהודי, אם אתה יהודי סימן שברחת ממחנות-לירי, ואם יהודי סימן שברחת מכלל לערוך לנו." יהודה מונה לחוקר המפקדה, אליו הובאו אנשי ס.ס. לחקירה.

יום לאחר השחרור יצא יהודה לעיירת מ"לדתו הפולנית, לודא את בעליה בניירות חדשים, הוא מרכוש אביו, סוחר תבואות עשיר. מל"נוכה לדעת שתרכוש אבד כולו, החליט ש"עליו לצבור לעצמו הון קטן בטרם יעלה לארץ. הדרך בה בחר יהודה: הברחת עורות אל מעבר לגבולות הפולניים, לו הם היו נהי"רים כעשר אצבעותיו. באחד הלילות נפגש על גבול פולניה-גרמניה באנשי מחתרת ה"ריחה היהודית (עליה ב'), החליף את סחור"רות הברחה. במקום עורות החל יהודה מבריח יהודים לארץ-ישראל. הם סונוגו מה"איור הבריטים של גרמניה לאמריקאי, ממינ"כן לאיטליה, ומשם בספינות מעפילים לארץ.

עד הרגע האחרון. שעה שפרצה מל"חמת-העצמאות היה יהודה קנת בפתח ההגנה היתה תשובתו קצרה: "כסף אני לא נותן, אני רוצה ללכת בעצמי." למחרת היה ב"קורס מדריכים במחנה ההגנה בשוליה. עם סיורם נלקח עליידי יצחק פלגי, מפקד ההגנה בפולניה, לעבודה קשה במטה ההגנה. נו"כר יהודה: "זה לא סיפק אותי, רציתי להיות כשן." אך ישראל גלילי, סגן הפעילים ל"השאר במקומותיהם עד הרגע האחרון." ל"בסוף הומלץ על העברתו של יהודה לחיל המודיעין של צה"ל.

לאחר המלחמה החליט יהודה שהגיע הזמן למנוחה בלתי העצמאית. ביצע אותה בחודשי גיות שנמאסה עליו אחר שלושה חודשי רחיצה יומיומית בג'ינג'ל. פעם יצא מהב"ריכה, עטף את בגדיהם במגבת, יצא על אוטובוס וירד ליד מטה משטרת ישראל. ה"יומנאי תמה מאד כאשר נשאל: "האם ראש אגף החקירות נמצא במקום, אני רוצה ל"אול אותו אם הוא צריך אותי?"

כששאל ראש האגף את יהודה "מה אתה יודע לעשות?", פתח בסיפורו, שהופסק קצ"רות: "טוב זה מספיק, תוכל להכנס למחלקה הכלכלית העומדת להפתח." אומר יהודה: "אילו הייתי מספר לך את כל הסיפור הא"מיתי, ודאי שהיה חושב שאני מצוהב." דרמת הכתיחה (סמל ב') הגדול הראשון יהודה הכניסיה לארץ ישראל. ה"סיפק את שלו במשטרה בוצע ביעילות כה רבה שזי"כה אותו בהעלאה לדרגת מפקח ב' ואת ה"אוצר החצות מלכת כסף, שנתפס בבורסה השחורה הוותיקה של יפו.

הרבנים לא הכחישו. בינתיים הפכה המדינה לשדה הברחה בקנה מידה בינלא"מי. טוב לא היה טעם רב להתחקות על עק"בות המבריחים בגבולות הארץ בלבד. יהוד"דה נבחר כאדם המתאים, שוגר לארצות ה"שפלה האירופית, למסע-בילוש בין שני חוד"שים, שמומן עליידי משרד האוצר. הסינון הראשון הצליח: שלושה רבנים, אחריהם עקב יהודה משך שבועות, בגבולות בלגיה ולוכסמבורג, נעצרו בנמל חיפה והואשמו כמבריחי אלפי שעונים שווייצריים, אותם הח"ביאו בקופסות שימורים. הרבנים נוכחו ל"דעת שלא היה טעם רב להכחישו, כי סרט שנשלח למטה המשטרה על-ידי קנת, גילה את ה"תנועותיהם באירופה ואת זהות שות"פיהם להברחה.

כאשר נתפס, בפעם אחרת, תייר מאוס"טרליה שניגשו למכור בשוק החשור חלק מ"פחי אלומיניום בשווי של 300.000, טען שאיננו יודע את שם ה"בוט" שלו. קנת גי"לה תמונה מתוך מלאי החומר שאסף בחוק"לארץ, והתייר זיהה את ה"בוט". הסביר